

กัตตฺวาจก และภาววาจก

ประโยคกัตตฺวาจก

๑. ประธาน เป็นผู้ทำกริยาเอง
๒. ประธานจะต้องประกอบด้วยปฐมวิภัติ สิ-โย
๓. ประกอบปัจจัยประจําหมวดธาตุ อ, เอ, ย, ณฺ, ณฺา, นา, ณฺหา, โอ, เณ, ณย
๔. ประกอบวิภัติฝายปรสสบทกัได้อัตตโนบทกัได้อ
๕. ธาตุจะเป็นสกัมมธาตุกัได้อกัมมธาตุกัได้อ

ประโยคตัวอย่าง

๑. กัตตฺวาจก- อ.ภิกษุ ท. ย่อมนอน ในวิหาร
ภิกขุ วิหารสุมิ สยหนฺติ ฯ
๒. กัตตฺวาจก - อ. เรา ท. จักตาย ในวิหาร
มยํ วิหารสุมิ มริสฺสาม ฯ
๓. กัตตฺวาจก- อ.ภิกษุ ท. ย่อมไป สูวิหาร
ภิกขุ วิหารํ คจฺจนฺติ ฯ

ประโยคภาววาจก

๑. ใช้อกัมมธาตุ คือ เข้ากับ “ซึ่ง...” ไม่ได้,
๒. ใช้ เต วัตตมานา(ในอาชยต), (ห้ามใช้ อนฺเต)
๓. มีประธานเป็นตติยวิภัติ (อัน..., อัน... ท.)
๔. ลง ย ปัจจัย, จะลง อิ อาคมด้วยกัได้อ เช่น คมยเต/คจฺณียเต มรยเต/มริยเต
๕. ธาตุตัวเดียว ไม่ลง อิ อาคม, มักคงรูปตามเดิม อฺ. ภูยเต
(ภู+ย+เต)
๖. ห้ามใส่ “ซึ่ง...” ที่ตัวกริยาที่เป็นภาววาจก อฺ.....

โครงการพัฒนาบทเรียนออนไลน์และสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาบาลี

ประโยคตัวอย่าง

๑. ภาววจาก. อันสามเณร ท. นั่งอยู่ ที่ศาลา ใหญ่ ๆ
สามเณรหิ มหதியิ सालायि निसियिเต ฯ
๒. ภาววจาก. อันทรัพย์ ท. มีอยู่ แก่เรา ๆ
ธเนหิ मे गुयिเต ฯ
๓. ภาววจาก. อันภิกษุ ท. ย่อมนอน ในวิหาร
ภิกขุหิ วิหารสมิ สียิเต

แบบฝึกหัด

แต่งเป็นภาษามคธ

๑. กัตตุวจาก. อ.เรา ท. ปล่อยอยู่ ซึ่งเนื้อ ท. จากบ่วง ๆ
๒. ภาววจาก. อันเศรษฐี นอนอยู่ ในเรือน ๆ
๓. ภาววจาก. อันอันตราย ย่อมมี จากสำนัก ของโจร ท. ๆ

แปลเป็นภาษาไทย

๑. สกฺเณหิ รุกฺเขสุ गुยिเต ฯ
๒. หตุถิลิงฺคสกฺเณเน รุกฺเข นิสियิเต ฯ
๓. ทารเกหิ เคहेสุ นิปฺชฺชियิเต ฯ